

01 jul 2024 -09:00

België moet rechtszaken dringend sneller afhandelen

De Raad van Europa heeft België nog maar eens terecht gewezen wegens de buitensporig lange gerechtelijke procedures. Het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) stelde eerder al vast dat rechtszaken nog steeds veel te lang aanslepen. In Brussel is de situatie bijzonder ernstig, vooral in het Hof van Beroep en de familierechtbank. “België neemt onvoldoende maatregelen om rechtszaken sneller af te handelen,” zegt Martien Schotsmans, directeur van het FIRM. “Er moet meer geïnvesteerd worden in de hoven en rechtbanken, vooral in middelen voor meer rechters en griffiers, zodat de rechten van de burgers beter beschermd worden.”

Iedereen die met een rechtszaak te maken krijgt, moet binnen een redelijke termijn een uitspraak krijgen. Dat is een basisprincipe van het recht op een eerlijk proces. Maar in België duren veel gerechtelijke procedures te lang. Dat leverde ons land intussen al vier veroordelingen op van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), de laatste keer in september 2023. De Raad van Europa volgt die veroordelingen op en gaat geregeld na of ons land voldoende maatregelen neemt om de structurele problemen te verhelpen.

Ernstige situatie in Brussel

Zeker in het gerechtelijk arrondissement Brussel is er dringend een structurele oplossing nodig. Het Brusselse Hof van Beroep kent een enorme achterstand door zijn specifieke context met grote en complexe dossiers. Het behandelt namelijk ook dossiers van het federaal parket en grote assisenzaken zoals het proces rond de aanslagen van 2016.

Ook andere rechtbanken hebben te weinig magistraten en personeel. Dat zette de Franstalige familierechtbank in Brussel er zelfs toe aan om in april 2024 de zittingen tijdelijk stop te zetten.

“Een rechtszaak die vandaag start, kan bij sommige rechtbanken maar liefst tien jaar of langer aanslepen,” zegt Martien Schotsmans, directeur van het FIRM: “Hoe wordt een erfenis verdeeld? Wat als je een probleem hebt met de aankoop van een huis? Wat zijn de juridische gevolgen van een scheiding? Het is schrijnend dat veel mensen jarenlang moeten wachten op een beslissing in dergelijke zaken.”

Metten is weten

Om te objectiveren hoelang procedures in onze rechtbanken nu eigenlijk duren, zijn cijfers nodig. België doet inspanningen, maar heeft momenteel geen zicht op de evolutie. Daarvoor zijn gegevens nodig over de duur van de procedures in alle rechtbanken in het land.

Meer middelen nodig

Uit een werklasmeting van het College van de hoven en rechtbanken blijkt dat het aantal rechters met bijna de helft vermeerderd zou moeten worden. Concreet betekent dit dat er in België ongeveer 700 rechters tekort zouden zijn. “De overheid moet meer investeren in personeel en middelen voor justitie. De functie van magistraat moet aantrekkelijker worden gemaakt,” zegt Martien Schotsmans. “Maar in plaats van in justitie te investeren, ontwikkelt de overheid nieuwe maatregelen en sancties, zoals GAS-boetes of de onmiddellijke minnelijke schikking.”

Zowel GAS-boetes als de onmiddellijke minnelijke schikking stellen gemeentes in staat om bepaalde inbreuken te bestraffen zonder tussenkomst van een rechter en dus ook zonder dezelfde wettelijke waarborgen voor de burger. Het FIRM is bezorgd over de steeds belangrijkere overdracht van bevoegdheden van de rechterlijke macht naar de uitvoerende macht. "Zonder rechter is het risico groter dat mensen onterecht of te zwaar gestraft worden zonder zich te hebben kunnen verdedigen en dat het recht op een eerlijk proces dus niet gerespecteerd wordt," zegt Martien Schotsmans. "De regering mag een mensenrechtenschending niet proberen op te lossen met een andere schending. De nood aan personeel bij justitie kan niet worden gecompenseerd door meer gebruik te maken van administratieve straffen. Daarom dringen we aan op meer middelen voor justitie en een versterking van de gerechtelijke bescherming van de burger."

Het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) heeft aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa een tussenkomst gericht betreffende de duur van de gerechtelijke procedures en de werking van hoven en rechtbanken.

[Lees het rapport aan de Raad van Europa](#)

Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering
van de Rechten van de Mens
Leuvenseweg 48
1000 Brussel
België
<https://www.firm-ifdh.be>
info@firm-ifdh.be

Jolien Carnel
Communicatiemedewerker
+32 479 86 88 23
jcar@firm-ifdh.be

Pierre Charlot
Communicatie
+32 479 88 64 62
pierre.charlot@firm-ifdh.be